

Το Σπίτι με τις Μήτρες

Στο χώρο αυτό παρατηρούμε διαδοχικές οικοδομικές φάσεις από κατοικίες της Ελληνιστικής εποχής (3^{ος} -1^{ος} αιώνας π.Χ.), οι οποίες κτίστηκαν επάνω σε προγενέστερο στρώμα της Εποχής Σιδήρου (1 100-700 π.Χ.). Στους χώρους των κατοικιών βρέθηκαν αρκετά πήλινα ειδώλια και πήλινες μήτρες για την κατασκευή ειδωλίων, στις οποίες οφείλεται η ονομασία του χώρου. Στον ίδιο χώρο ανασκάφηκαν και δύο κλίβανοι που χρησιμοποιούνταν για το ψήσιμο των κεραμικών αγγείων και ειδωλίων.

Ο οικισμός είχε άμεσες πολιτιστικές σχέσεις και εμπορικές ανταλλαγές με τον υπόλοιπο ελληνισμό. Παράλληλα λειτουργούσε αυτόνομα με τα δικά του εργαστήρια μεταλλοτεχνίας και κεραμικής. Εξαιρετική θέση κατέχει η κατηγορία των πήλινων αγγείων με ανάγλυφες παραστάσεις, όπως ο αμφορέας με μορφές έντονα κινούμενες και ο σκάφος με παράσταση της άλωσης της Τροίας. Μαζί με τα ντόπια διακοσμητικά θέματα, κυρίως φυτικά μοτίβα, είναι καταφανής η χρησιμοποίηση σφραγίδων παρόμοιων με των μητρών των εργαστηρίων της αρχαίας Πέλλας. Τα πήλινα ειδώλια και οι μήτρες ειδωλίων, με ποικιλία τύπων και ποιότητα εργασίας, αποτελούν, επίσης, ξεχωριστή ενότητα ευρημάτων και παρέχουν σαφείς ενδείξεις λατρείας θεοτήτων, όπως Κυβέλης, Αθηνάς, Διονύσου και Σατύρων, Αφροδίτης και Έρωτα. Τα χάλκινα νομίσματα (αργυρά βρέθηκαν ελάχιστα) και οι θησαυροί χάλκινων νομισμάτων, Πέλλας, Θεσσαλίας, Αμφίπολης, Θεσσαλονίκης, Απολλωνίας κτλ., μαρτυρούν την ανθηρή οικονομία της αρχαίας πόλης.

Με συνεχείς ερευνητικές τομές διαπιστώσαμε ότι τα οικοδομικά κατάλοιπα καταλαμβάνουν όλη την έκταση των επάλληλων πλατωμάτων και συγχρόνως ότι δεν επεκτείνονται πέρα από τους πρόποδες του λόφου. Στα πλαίσια των ίδιων δοκιμαστικών τομών για οριοθέτηση του οικισμού, αλλά και εντοπισμό πιθανού τείχους, αποκαλύψαμε βόρεια στους πρόποδες της Μεγάλης Ράχης, δίπλα στη δεύτερη μεγάλη πόρτα της περίφραξης, αναλημματικό τοίχο μήκους 15 μ. Από τον καθαρισμό του χώρου προήλθαν τμήματα αρυβάλλων και από γειτονική τομή ακέραιος αρχαϊκός κορινθιακός αρύβαλλος. Μπροστά από τον αναλημματικό τοίχο εμφανίστηκαν σε ορθογώνια διάταξη σφόνδυλοι κίωνων με γράμματα -σήματα αρχιτεκτόνων- μαστόρων, που δε βρίσκονται στην αρχική τους θέση. Φαίνεται ότι συγκεντρώθηκαν εδώ, μάλιστα σε δύο σημεία τοποθετήθηκαν ο ένας πάνω στον άλλο, για να τους μεταφέρουν και να τους χρησιμοποιήσουν σε άλλες κατασκευές.

Δυστυχώς η μεγάλη διαρπαγή, που συνεχίστηκε μέχρι τις μέρες μας, έχει εξαφανίσει τα κατάλοιπα που θα επέτρεπαν μεγαλύτερη γνώση σχετικά με την οχύρωση και τις εισόδους τις αρχαίας πόλης. Μολονότι η έρευνα ως προς την κατεύθυνση αυτή δεν έχει εξαντληθεί, είναι πιθανό ιδιαίτερα ενισχυμένοι εξωτερικοί, και προς τις παρυφές των ανδρήρων, τοίχοι των σπιτιών, συνεχείς και απροσπέλαστοι, να συντελούσαν στην προστασία και οχύρωση του οικισμού.